

SOPIMUS SUOMEN JA NEUVOSTOLIITON VÄLILLÄ AHVENANMAAN SAARISTA.

Suomen Tasavallan hallitus toiselta puolen ja Sosialististen Neuvostotasavaltaa Liiton hallitus toiselta puolen, haluten vahvistaa turvallisuutensa ja rauhan perusteita Itämerellä, ovat katsoneet välttämättömäksi tehdä keskenään seuraavan sopimuksen ja tätä varten nimittäneet valtuutetuikseen:

Suomen Tasavallan hallitus:

Suomen Moskovassa olevan Erikoislähettilään ja Täysivaltaisen Ministerin Juho Kusti Paasikiven;

Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton hallitus:

SNTL:n Kansankomissaarien Neuvoston Puheenjohtajan ja Ulkoasiain Kansankomissaarin Vjatsheslav Mihailovits *Molotov*in, jotka, vaihdettuaan oikeiksi ja asianmukaiseen muotoon laadituiksi havaitut valtakirjansa, ovat sopineet seuraavasta:

1. artikla.

Suomi sitoutuu demilitarisoimaan Ahvenanmaan saaret, olemaan linnoittamatta niitä sekä olemaan asettamatta niitä muiden valtioiden aseellisten voimien käytettäväksi.

Tämä merkitsee myöskin, ettei Suomi eivätkä muutkaan valtiot saa Ahvenanmaan saarten vyöhykkeellä ylläpitää tai sinne rakentaa mitään sotilas- tai laivastorakennusta tai -tukikohtaa, mitään sotilasilmalaurakennusta tai -tukikohtaa eikä mitään muutakaan sotilastarkoituksiin käytettävää laitetta ja että saarilla olevat tukkiperustat on hävitettävä.

2. artikla.

Nimityksellä "Ahvenanmaan saarten vyöhyke" tarkoitetaan tässä sopimuksessa kaikkia niitä saaria, luotoja ja kareja, jotka sijaitsevat seuraavien viivojen rajoittamalla vesialueella:

a) pohjoisessa pohj. leveysaste 60° 41'.

b) idässä suorat viivat, jotka perätysten yhdistävät seuraavat maantieteelliset pisteet:

1)	60°41',0	pohj. lev. ja	21°00',0	it.pit. Gr.
2)	60°35',9	» » »	21°06',9	» » »
3)	60°33',3	» » »	21°08',6	» » »
4)	60°15',8	» » »	21°05',5	» » »
5)	60°11',4	» » »	21°00',4	» » »
6)	60°09',4	» » »	21°01',2	» » »
7)	60°05',5	» » »	21°04',3	» » »
8)	60°01',1	» » »	21°11',3	» » »
9)	59°59',0	», » »	21°08',3	» » »
10)	59°53',0	» » »	21°20',0	» » »
11)	59°48',5	» » »	21°20',0	» » »
12)	59°27',0	» » »	20°46',3	» » »

c) etelässä pohj. leveysaste 59° 27'.

d) lännessä suorat viivat, jotka perätysten yhdistävät seuraava maantieteelliset pisteet:

13)	59°27',0	pohj. lev. ja	20°09',7	it. pit. Gr.
14)	59° 47',8	» » »	19°40',0	» » »
15)	60° 11',8	» » »	19°05',5	» » »

- 16) – Märket-luodon keskikohta
60°18',4 pohj. lev. ja 19°08',5 » » »
17) 60°41',0 » » » 19°14',4 » » »

Ahvenanmaan saarten aluevesien katsotaan ulottuvan kolmen meripenikulman päähän edellämääritellyistä, ainakin ajoittain vedenpinnalla näkyvistä saarista, luodoista ja kareista matalanveden aikana.

3. artikla.

Neuvostoliitolle myönnetään oikeus pitää Ahvenanmaan saarilla oma konsulinvirastonsa, jonka toimivaltaan, tavanomaisten konsulintehtävien lisäksi, kuuluu valvoa, että tämän sopimuksen 1 artiklassa määrättyjä, Ahvenanmaan saarten demilitarisointia ja linnoittamattomuutta koskevia sitoumuksia noudatetaan.

Niissä tapauksissa, jolloin Neuvostoliiton konsulinedustaja havaitsee seikkoja, jotka hänen käsityksensä mukaan ovat ristiriidassa tässä sopimuksessa olevien, Ahvenanmaan saarten demilitarisointia ja linnoittamattomuutta koskevien määräysten kanssa, hänellä on oikeus tehdä Ahvenanmaan maakunnan lääninhallituksen välityksellä Suomen viranomaisille ilmoitus yhteisen tutkimuksen suorittamisesta.

Tämän tutkimuksen suorittavat Suomen hallituksen valtuutettu ja Neuvostoliiton konsulinedustaja mahdollisimman kiireellisessä järjestyksessä.

Yhteisen tutkimuksen tulokset merkitään neljin kappalein laadittuun suomen- ja venäjänkieliseen pöytäkirjaan ja tiedoitetaan, välttämättömiin toimenpiteisiin ryhtymistä varten, kummankin sopimuspuolen hallitukselle.

4. artikla.

Tämä sopimus tulee voimaan heti, kun se on allekirjoitettu, ja on sen jälkeen ratifioitava.

Ratifikointikirjat vaihdetaan Helsingissä kymmenen päivän kuluessa.

Tämä sopimus on laadittu kahtena suomen- ja venäjänkielisenä alkuperäiskappaleena. Moskovan kaupungissa 11 päivänä lokakuuta 1940.

J. K. Paasikivi.
V. Molotov.

СОГЛАШЕНИЕ СССР И ФИНЛЯНДИИ ОБ АЛАНДСКИХ ОСТРОВАХ, ЗАКЛЮЧЕННОЕ В МОСКВЕ

[11 октября 1940 г.]

Правительство СССР, с одной стороны, и Правительство Финляндской Республики, с другой стороны, воодушевленные желанием укрепить основы своей безопасности и мира на Балтийском море, признали необходимым заключить между собой нижеследующее соглашение и для сего назначили своими уполномоченными:
Правительство Союза Советских Социалистических Республик:
Председателя Совета Народных Комиссаров и Народного Комиссара Иностранных Дел Вячеслава Михайловича Молотова;
Правительство Финляндской Республики:
Чрезвычайного Посланника Финляндии в Москве и Полномочного Министра Юхо Кусти Паасикиви,
каковые уполномоченные, по предъявлении своих полномочий, признанных составленными в надлежащей форме и в полном порядке, согласились о нижеследующем:

Статья 1

Финляндия обязуется демилитаризовать Аландские острова, не укреплять их и не предоставлять их для вооруженных сил других государств.
Это означает также, что никакое учреждение или операционная база, военная или морская, никакое учреждение или операционная база военной авиации, никакое иное устройство, могущее быть использованным в военных целях, не может быть сохранено или создаваемо в зоне Аландских островов как Финляндией, так и другими государствами, а существующие на островах фундаменты для установки артиллерии должны быть скрыты.

Статья 2

Под названием "зона Аландских островов" в настоящем соглашении подразумеваются все острова, островки, шхеры и скалы, расположенные в водном пространстве, которое ограничивается следующими линиями:

а) на севере параллелью северной широты 60°41',
б) на востоке прямыми линиями, соединяющими последовательно следующие географические пункты:

1) 60°41' 0 сев. шир. и 21°00'

в) на юге параллелью северной широты 59°27',

г) на западе прямыми линиями, соединяющими последовательно следующие географические пункты:

Территориальные воды Аландских островов считаются простирающимися во время отлива на расстояние в 3 морские мили от островов, островков и скал, не находящихся постоянно под водой, разграниченных выше.

Статья 3

Советскому Союзу предоставляется право содержать на Аландских островах свое Консульство, в компетенцию которого, кроме обычных консульских функций, входит проверка проведения в жизнь обязательств по статье 1-й настоящего Соглашения о демилитаризации и не укреплении Аландских островов.

В тех случаях, когда консульский представитель СССР установит обстоятельства, которые, по его мнению, находятся в противоречии с имеющимися в настоящем

Соглашении постановлениями о демилитаризации и неукреплении Аландских островов, он имеет право сделать, через управление лайдсгевдинга Аландского Лена, финляндским властям заявление о производстве совместного расследования. Это расследование производится консульским представителем СССР и Уполномоченным правительства Финляндии в самом срочном порядке. Результаты совместного расследования фиксируются в протоколе, составленном в четырех экземплярах, на русском и финском языках, и сообщаются для принятия необходимых мер правительствам обеих Договаривающихся Сторон.

Статья 4

Настоящее Соглашение вступает в силу немедленно по его подписании и подлежит последующей ратификации.

Обмен ратификационными грамотами будет произведен в г. Хельсинки в десятидневный срок.

Составлено в двух оригиналах, каждый на русском и финском языках, в г. Москве 11 октября 1940 года.

В. Молотов

Ю. К. Паасикиви

АВП РФ. ф. За, д. 312— Финляндия.

"Известия" № 238 (7310) от 12 октября 1940 г.

Источник: [Выш. парт. школы при ЦК ВКП(б).] Внешняя политика СССР. Сборник документов. Т. IV. № 467. Москва — 1946. — Министерство Иностранных Дел Российской Федерации. Документы внешней политики. 1940—22 июня 1941. XXIII:1. № 429. Москва: Междунар. отношения, 1995.

Agreement Between Finland and the Soviet Union Concerning the Aaland Islands

The Government of the Republic of Finland, of the one part, and The Government of the Union of Soviet Socialist Republics, of the other part, desiring to strengthen their security and foundations of peace in the Baltic Sea, have found it necessary to conclude among themselves the following agreement and have therefore appointed as their Plenipotentiaries:

The Government of the Republic of Finland:

The Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary of Finland in Moscow, M. Juho Kusti *Paasikivi*;

The Government of the Union of Soviet Socialist Republics:

President of the Council of Commissars of the Union of Soviet Socialist Republics and Commissar for Foreign Affairs, Vyacheslav Mihailovich *Molotov*, who, having exchanged their credentials, found in due and proper order, have agreed upon the following provisions:

ARTICLE 1

Finland agrees to demilitarize the Aaland Islands, not to fortify them, and not to place them at the disposal of the armed forces of any other Powers.

This means also that neither Finland nor any other Powers can maintain or build in the area of the Aaland Islands any military or naval construction or base, no military air force construction or base, nor any other establishment for military purposes, and that the existing artillery foundations must be destroyed.

ARTICLE 2

The designation "the area of the Aaland Islands" means, in this Agreement, all the islands, banks and reefs located within the sea area bounded by the following lines:

a. To the north, north latitude 60° 41'.

b. To the east, straight lines, which consecutively join the following geographic points:

- 1) 60°41',0 North lat. and 21°00',0 East long.
- 2) 60°35',9 » » » 21°06',9 » » »
- 3) 60°33',3 » » » 21°08',6 » » »
- 4) 60°15',8 » » » 21°05',5 » » »
- 5) 60°11',4 » » » 21°00',4 » » »
- 6) 60°09',4 » » » 21°01',2 » » »
- 7) 60°05',5 » » » 21°04',3 » » »
- 8) 60°01',1 » » » 21°11',3 » » »
- 9) 59°59',0 » » » 21°08',3 » » »
- 10) 59°53',0 » » » 21°20',0 » » »
- 11) 59°48',5 » » » 21°20',0 » » »
- 12) 59°27',0 » » » 20°46',3 » » »

c. To the south, north latitude 59° 27'.

d. To the west, straight lines, which consecutively join the following geographic points:

- 13) 59°27',0 North lat. and 20°09',7 East long.
- 14) 59°47',8 » » » 19°40',0 » » »

- 15) 60°11',8 » » » 19°05',5 » » »
16) – the center of the Märket Rock
 60°18',4 North lat. and 19°08',5 » » »
17) 60°41',0 » » » 19°14',4 » » »

The territorial waters of the Aaland Islands are considered to extend three nautical miles from the islands, banks and reefs defined, above which rises the sea level, at least at times, at low water.

ARTICLE 3

The USSR is granted the right to maintain its own consular office in the Aaland Islands. In addition to ordinary consular functions, it shall also control the observance of the demilitarization and nonmilitarization of the Aaland Islands provided in Article 1.

In the event that the USSR consular representative observes circumstances which in his opinion run counter to the provisions of this agreement for the demilitarization and nonfortification of the Aaland Islands, he has the right to notify Finland's authorities, through the Provincial Government of the Aaland Province, of the holding of a joint investigation.

Such investigation will be conducted by a delegate of the Finnish Government and the USSR consular representative in the quickest possible manner.

The results of the joint investigation shall be recorded in a protocol drawn up in four copies in Finnish and Russian, and will be forwarded, for the purpose of undertaking necessary measures, to the governments of the two Contracting Parties.

ARTICLE 4

This agreement will go into effect immediately upon signature, and will thereafter be ratified.

Ratifications will be exchanged in Helsinki within ten days.

This agreement has been drafted in Finnish and Russian in two original copies. Moscow, October 11, 1940

J. K. PAASIKIVI.
V. MOLOTOV.

Source: Finland reveals her secret documents on Soviet policy, March 1940—June 1941. Doc. nr. 34. Wilfred Funk, New York 1941.

The book is a verbatim translation of the "Blue-White Book" published by the Foreign Ministry of Finland, 1941.